

א) ונסתדרינן ב: ג: ט) שבעות מצ: ב"מ ג: ה: כמדות י"מ. גיטין נ"א: א) ב"מ ה: ח"ה, ט) [שמות כב, ט) ג'ל"ט: טו:] ומבואר שם במוס' ד"ה ומורה ר"י,

תורה אור השלם

1. על כל דבר פשע על שור על חמור על שיה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שבעות אשר ירשיען אלהים ישלם שנים לך ענה: שמות כב כ

רבינו הגנאל

עירוב פרשיות כתוב כאן וכו' כתיב כי הוא זה אמלוח הוא דכתיב. פירי, פרשיות הללו מעורבות הן וכו' כתיב הוי קרא אאם כסף מלוח את עמי את העני עמך אשר יאמר כי הוא שבעות עליו זה הוא לא תהיה לו כנושה כאילו החם כתיב דהתם עניניה, ואמרין ומאי שנא בין מלוח לפקדון, ופקדון חזקה אין אדם מעיו פניו בפני בעל חובו כי נמצא משלם רעה תחת טובה תחת החסד שנמלו והלוהו ממונו כפר בו, אבל הפקדון ומאי שניין מניו ומעיו, לפיכך אע"פ שאינו מודה במקצת חייב, וקומא לן כרי חייב בר יוסף ודלא כרי חייב בר אבה אמר ר' יוחנן.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

עירוב פרשיות. פסוק שהוא מפרשה אחרת נעמד צדו שאינו מקומו דהאי כי הוא זה גאם כסף מלוחי) הוא ליה למכנתיה דהתם קאי דלילו בהך פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת מחייב: ומאי שנא מלוח. דעקרינן לקרא מדוכמיה ומוקמינן ליה עלה: דכרנה דאמר רבה. אין אדם מעיו פניו בפני זה עשועה לו טובה הלך היכא דכפר הכל פטור משבעה דאי לאו קושטא כהדיה לא היה מני למכפר ביה והיכא דמודה מקצת כבולה צעי למכפריה והא דלא כפריה משום דאין אדם מעיו: אצל פקדון. דאין כאן טובה: מעיו ומעיו. הלך אפי' כפר כבולה רמיא רחמנא שבעה עליה:

דכרנה דאין אדם מעיו פניו לכן כופר הכל פטור אצל פקדון שלא עשה לו טובה מעיו ומעיו הלך אפי' כופר הכל פטור דמיש דכרנה סנהדרין (דף 3: ו) משמע דאפילו למ"ד עירוב פרשיות כתוב כאן לא עקרינן ליה לגמרי מפקדון לענין שלשה ומומחין ומיהו יש לדמות דלענין מודה מקצת דאיכא טעמא עקרינן ליה מפקדון לגמרי אצל לענין שלשה ומומחין דליכא טעמא קאי אחריותו אצל קשה דבפרק השאלה (ב"מ דף 15:)

גבי הא דמוקי מתימין דהתם כתיב עסק שבעה ציניהם ומוקי רישא צריבין

בתרמי וסיפא בתלת משמע ללא מחייב שבעה אלא א"כ יש חדא דקמודה והתם כרבי חייא בר יוסף מדקאמר בתר הכי ולרמי בר חמא אלמא ללא מחייב רבי חייא בר יוסף בלא הודאה מקצת אלמא לא עקר לגמרי כי הוא זה מפקדון ועוד דכמה משניות משמע ללא מתחייב בפקדון אלא צמודה מקצת כי הוה דשבעות (דף 3: ו) ובהנימין (גיטין דף נ"א. ו) גבי שני כיוסין קשורים נמלאת לי דמחייבין מודה מקצת ופטרין כופר הכל אע"ג שאל עשה לו שום טובה וצפיק שני דכמוצות (דף י"ח. ו) וצבעות הדיינים (שבעות דף 3: ו) פטרין מנה לאצין צדי והאכלתיו פרס צמנו דאי צעי כופר הכל משום דבצנו מעיו ולפירוש הקונטרס אדרבה כופר הכל ה"ל לחיוב התם וכן צפ"ק ד"מ (דף 7:) צשמעמא דהילך גבי סלעין דנרין ומפרש ר"ת דה"ק דכי כתיב כי הוא זה אמלוח נמי הוא דכתיב דבעינן הודאה כהדי שבעה דכפירה והכי נמי צעינן הודאה דנאנסו אצל כפירה לא צעינן כהדיה דנאנסו ובאותו ענין דקאי כי הוא זה אמלוח קאי נמי אפקדון וכו' היכי דמלוח מחייב אשמי פרות לחוד חדא דהודאה וחדא דכפירה נמי אפקדון אשמי פרות חדא דהודאה וחדא דנאנסו אצל רבי חייא בר אבה ורמי בר חמא צעו שלש פרות חדא דהודאה וחדא דכפירה וחדא דנאנסו דכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא אמלוח והא דבעינן כפירה וחדא דנאנסו אצל פקדון מפקדון בלא חזקה (דף 3: ו) למאן דלית ליה עירוב פרשיות לענין מודה מקצת מסתבר למילף טפי והוא הדין דבפקדון מחייב כפירה והודאה לחוד בלא נאנסו אצל נאנסו בלא כי הוא זה לא מחייב דכי שבעה ליה שפטיה דקרא לאכרוכי כי הוא זה כהדי נאנסו ולא נאנסו כהדי כי הוא זה אצל כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום שיכול להענין גזירת הכתוב הוא כי הוא זה דוקא ולא כופר הכל והא דקאמר מ"ש מלוח מפרש ר"ת מאי טעמא דמלוח פירוש [מאן] טעמא דמודה מקצת חייב ולא מהימן צמנו דאי צעי כפר הכל והוי כי הוא דסוף כל הנשבעין (שבעות דף 3: ו) גבי נשבעין שלא צטענה דקאמר מאי שנא הני ופירוש מאי טעמא דהני ומה שכתוב בספרים גבי מלוח הוא דאיכא למימר הכי אצל פקדון מעיו ומעיו לא גריס ליה רבינו תם ובספרים ישנים ליתא והא דלמר בסוף המוכר את הבית (ב"מ דף 7: ע:) גבי המפקיד אצל חבירו בשטר אילו אמר נאנסו לאו שבעה צעי דמשמע דנאנסו לחוד בלא הודאה כלל מחייב שבעה אור"ת דהיא שבעה דרבנן שנתקנה קודם שבעות היסת כי הנהו דפרק הכותב (פסחים דף 10:) הפוגמת כתובתה ואיך לסבר רמי בר חמא שבעה דאורייתא ומסיק אלא מדרבנן והא דתנא בפרק השאלה (ב"מ דף 15:) זה אומר שאלוה וזה אומר שכורה ישבע ופריך בגמרא ואמאי מה שטענו לא הודה לו והך פירכא דקרא אליבא דרב נחמן דמוקמא התם מתני' אליבא דרבי עסק שבעה ציניהם וירשא בתרמי וסיפא בתלת או רישא בתלת וסיפא בצרבע ויש כאן מה שטענו הודה לו אלא לרב הוגא ורב יהודה פריך דליכא אלא הך דשאלה ושכירות ומשני ע"י גלגול דכדרכה מתה היא שבעה נמי מדרבנן דמדאורייתא לא מחייב כיון דאין כאן הודאה ומיהו צין לפ"ה וצין לפ"י ר"ת קשה מהא דאמרין צפי' כל הנשבעין (שבעות דף 3: ו) דאם שכרו בלא עדים מתוך שיכול לומר לא שכרתין מעולם יכול לומר שכרתין ומתני' לך שכרן ופריך אלא שבעות שומרים דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו והשתא לפירוש ר"ת אהייא קאי אי אהיהא דהודאה קאי אי אמר לא היו דברים מעולם א"כ היה כופר הכל ואין זה מגו דאל"כ לפירוש אכל מודה מקצת דליפטר צמנו דאי צעי כופר הכל ואי אהיהא דנאנסו קאי כי קאמר נמי להד"ס מחייב שבעה כיון דאיכא כפירה והודאה ולפי' הקונטרס נמי דליכא הודאה כי אמר אהיהא דנאנסו נמי להד"ס צעי שבעה דהא מחייב שבעה פקדון אכופר הכל ואי הוא אמרינן דלרבי יוחנן ולרמי בר חמא לא מחייב אפקדון אכפירה והודאה בלא נאנסו הוה ניחא דפרקי לה התם אצל לא יתכן כלל דע"כ על כפירה והודאה לחוד מחייב אפילו אפקדון דממוכה צמנות טובא כהדיה דסלע הלימני ומגורה ועשר גפנים ואע"ג דמוקמינן מתימין דהשאל כמנה פרות אע"ג דלא מתני צמתני' הנהו לא מסתבר לאוקמי הכי וכן בהלואה דליפין מפקדון גבי סלעים דנרים וצבעות גבי סלע הלימין ונראה כפירוש ריב"א דמפרש כי כתיב כי הוא זה אמלוח הוא דכתיב והלך בפקדון נמי לא מוקמינן ליה אלא צטענה דשייכא במלוח דהיינו ככפירה והודאה אצל טענת נאנסו לא והכי קאמר מאי שנא טענה דשייכא במלוח טענת נאנסו ומסיק דכרנה גבי מלוח הוא דאיכא למימר הכי כלומר צטענה השייכא במלוח כגון כפירה והודאה דאין מעיו פניו לכפור צמדי ידע זה חזריה אצל פקדון כלומר טענה השייכא בפקדון כגון נאנסו דלא ידע ביה חזריה מעיו ומעיו מחייב בלא הודאה דאם כופר הכל היה פטור במקצת נמי יפטר צמנו דאי צעי כופר הכל ומיהו צטענות כפירה אפילו במקום שאלו פטור דגזירת הכתוב היא והשתא ניחא ההיא דכל הנשבעין דקאמר מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו אע"ג שאלו לא מעיו פטור דהאי חשבו העוה והאי לא חשבו דבהאי ידע ובהאי לא ידע מכל מקום מדמה ליה למגו דלעיל דהוא נמי לאו מגו הוא דניחא ליה למימר טפי שכרתין ונתתי לך שכרן דחושבו טועה משום דטרוד צפועליו ולא כמשקר צמוד ממאי דניחא לא שכרתין מעולם דליכא למיתלי צטרוד צפועליו והיהא דח"ה (ב"מ דף 10:) גבי הנהו עמי דאכלי חושלי צנהרעדא דיכול לטעון עד כדי דמיהם צמנו שיכול לומר לקוחים הן צדי וצפ"צ דכתובות (דף 9: ו) גבי שדה זה של אצין היה ולקחתיו ממנו דאפילו טענו הן שיה של אציו אלא שאין לו עדים מהימן לומר לקחתיו צמנו שיכול לומר לא היה של אצין מעולם אע"ג דבהאי ידע ובהאי לא ידע לא דמי למידי דכפירה דלכפר דאי אינו מעיו צמדי ידע ביה חזריה והנהו דהתם לאו מידי דהתם נינהו ומיהו היא דהשאל קשה לפירוש דמשמע דר' חייא צ"ר יוסף נמי צעי הודאה כהדי נאנסו דמוקי רישא בתרמי וסיפא בתלת אס לא נאמר דתם לא כרי' חייא בר אבה ולא כרי' חייא צ"ר יוסף וא"ת למאן דצעי שלש פרות ליפטרין צמנו דאי צעי אמר נאנסו אהיהא דכפירה וי"ל כגון דהיהא דכפירה קמן וא"ת דליפטריה צמנו דאי צעי מודה זה והיהא דטען דמתה צפיעה יכפור וצאדיך נאנסו דהשתא ה"ל כהדיה דמודה זה הילך ופטור משבעה לאו פירכא היא דאם הילך הוא א"כ ה"ל כופר הכל ואין אדם מעיו אי נמי כגון דהיהא דקיימא קמן עדיפא ואין רואה להודות זה ואין להקשות יהא נאמן צמנו דאי צעי אמר להד"ס נמי אהיהא דנאנסו דכרני כל הנשבעים (שבעות דף 3: ו) משני לה דאפקיד ליה בשטר: חזקה אין אדם מעיו.

קו.

עין משפט
נר מצוה

קנב א מיי פ"ח מהל' טוען ומטען הל' א סגנו עשין סה טוע"ע ח"מ סי' פו סוף פ' :

מוסף רש"י

עירוב פרשיות כתוב כאן. שהפרשיות הכתובות באלה המשפטים מעורבות הן. שיש מקרא כבוד צפורה ו' שאינו יכול לעמוד בה. אלא אפ"ר יאמר כי הוא זה, דליפין מיהו מודה מקצת הטענה ישבע כו', דהודאה להודאה אפ"ר הטענה אפ"ר דאם כסף מלוח קאי, דהתם וכו' דבעינן הודאה מקצת, ולא וכו' מודה לטעם חזקה אס טענת המוצע שמת לא יוכל זה להענין פניו נגדו ולומר לא הלימני, הלך אפילו שבעה לא צעי, אצל פקדון דליכא גמילות חסדים מעיו פניו וכופר הכל וצעי שבעה וסנהדרין (ב"מ דף 3: ו) מפי מה אמרה תורה מודה במקצת הטענה ישבע. ולא חשבו מחייב אכירה לפטורו שלא כפר בטלו (ב"מ דף 3: ו) חזקה אין אדם מעיו פניו. לכפר את הכל הלך כשכל הודאת המקצת אינו נאמן על השאר, דהאי בטויה צעי דלכפירה כו' (גיטין דף 3: ו) ובבבלי בעי דלודי ליה. וכו' מינא לא נשבעיה אשאר, דמיגו דחשוד אמנותא חשוד נמי אשבעתא, אמנותא לא חשוד מלוא כפירה בטויה, דהאי כי אורי צפונא בטויה נמי צעי דלודי והאי דלא אורי ליה לאו דדעמו למיגויה, אלא אשמתויה אשמתויה לחיי השאלה לפי שצטרפו היה מודה בטלו אלא שאין צדו לפטור וסבר עד דהוי לי וזו ופרעא ליה (ב"מ דף 3: ו).